

Dosar nr.3r-397/21
2-20030888-01-3r-20122021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: L. Holevițcaia)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, V. Negru, Vl. Clima)

DECIZIE

12 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Aliona Miron

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Axenia Ceban împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la stabilirea
alocației lunare,

împotriva încheierii din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
declarat inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva
hotărârii din 05 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 03 martie 2020, Axenia Ceban a depus cerere de chemare în judecată în
contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
stabilirea și achitarea alocației lunare în sumă de 500 lei, în baza art.21 alin.(1) lit.b) a
Legii nr.190 din 08 mai 2003 cu privire la veterani.

Prin hotărârea din 05 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a admis
cererea de chemare în judecată în contencios administrativ depusă de Axenia Ceban
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la stabilirea alocației lunare.

La 21 iulie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări
Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 05 iulie 2021 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Râșcani solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei
decizii prin care să fie respinsă acțiunea înaintată de Axenia Ceban.

Prin încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat
inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din
05 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, pe motiv că apelantul nu a depus în
termen legal motivarea apelului (f.d.70-71).

Încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de
apelant la 17 noiembrie 2021 (f.d.78).

La 30 noiembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul
Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, a depus recurs
împotriva încheierii din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea

încheierii instanței de apel și adoptarea unei încheieri de primire în procedură a cererii de apel depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.79-80).

În motivarea recursului, recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat dezacordul cu încheierea instanței de apel.

La fel, cu referire la netemeinicia încheierii contestate recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale, a susținut că apelul nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe a fost depus în termen. Ulterior, la 17 septembrie 2021, în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale a parvenit hotărârea motivată a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani. Mai notează că, a fost în imposibilitate de a depune apelul motivat odată cu apelul nemotivat deoarece nu cunoștea motivele instanței de fond ce au servit drept temei la emiterea hotărârii contestate.

Ulterior, după recepționarea hotărârii motivate a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a încercat să depună cererea de apel motivată la Curtea de Apel Chișinău prin intermediul poștei electronice, însă cancelaria instanței doar a afișat mesajul fără posibilitatea de a-l citi.

Recurenta mai indică că, reieșind din circumstanțele menționate, a depus apelul motivat prin intermediul poștei electronice al instanței de fond. Mai menționează că la acel moment dosarul încă nu era transmis instanței de apel.

În acest context, consideră că cererea de apel motivată a fost depusă în termenul legal, însă din motive independente de voința sa apelul nu a fost transmis judecătorului raportor la caz.

Conform art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

În conformitate cu art.242 din Codul administrativ recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la data de 27 octombrie 2021, fiind notificată recurentei Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 17 noiembrie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.DS8005794865AS, anexat la materialele cauzei (f.d.78).

Recursul a fost depus de recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale la 30 noiembrie 2021 prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău (f.d.79-82).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenul instituit de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ, pentru demararea căii de atac în ordine de recurs.

Prin prisma art.191 alin.(5) din Codul administrativ Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

La 20 decembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului Axenia Ceban copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind recepționată de acesta la 22 decembrie 2021 (f.d.86).

Intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință până la data examinării recursului.

Studiind actele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și de a menține încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele motive.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că prin încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 05 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, pe motiv că apelantul Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus motivarea apelului în termenul stabilit la art.232 alin.(2) Cod administrativ.

Instanța de apel a reținut că deși apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale i-a fost notificată hotărârea motivată a primei instanțe la data de 17 septembrie 2021, aceasta, însă, nu a depus motivarea apelului în interiorul termenului legal de 30 de zile de la notificare, termen imperativ prevăzut de lege.

În conformitate cu art.236 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2).

Potrivit prevederilor art.232 alin.(2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Respectiv, la depunerea apelului motivat, de către apelant urmează a fi întrunite cumulativ 2 elemente: respectarea locului depunerii cererii (în instanța de apel) și a termenului de 30 de zile.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni

pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Articolul 112 Cod de procedură civilă reglementează că, termenul stabilit în săptămâni, luni sau o perioadă care cuprinde mai multe luni (ani, semestre, trimestre) expiră, în cazul prevăzut la art.111 alin.(3), în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a survenit evenimentul sau momentul în timp respectiv, iar în cazul prevăzut la art.111 alin.(4), acesta expiră în acea zi a ultimei săptămâni sau ultimei luni care precedă ziua în care, prin denumirea sau numărul ei, corespunde zilei în care a început să curgă termenul. (2) Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Actele cauzei denotă că la 21 iulie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 05 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii de respingere a acțiunii înaintată de reclamanta Axenia Ceban.

Hotărârea motivată din 05 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin intermediul oficiului poștal, la data de 17 septembrie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.DS8003379454AS, anexat la actele cauzei (f.d.64).

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Conform art.97 alin.(1) și alin.(3) lit.c) Cod administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: prin poștă cu scrisoare recomandată.

Potrivit art.109 alin.(2) Cod administrativ, pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Astfel, termenul de prezentare a motivării apelului, în baza art.232 alin.(2) din Codul administrativ, fiind de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, a început să curgă de la data de 18 septembrie 2021 și a expirat la 17 octombrie 2021, zi de duminică, însă, fiind zi nelucrătoare, ultima zi de depunere a apelului motivat a devenit 18 octombrie 2021, zi de luni.

Din cumulul probatoriu administrat speței, instanța de recurs a reținut că, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat apelul motivat împotriva instanței de fond la 15

octombrie 2021, prin intermediul poștei electronice a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.73-75).

Ulterior, la 05 noiembrie 2021, instanța de fond a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău cererea de apel motivată depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, fapt confirmat și prin ștampila Curții de Apel aplicată pe scrisoarea de însoțire a cererii de apel menționată, întocmită de instanța de fond (f.d.72).

Astfel, instanța de recurs constată cu certitudine că, cererea de apel motivată depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost înregistrată la Curtea de Apel Chișinău la 05 noiembrie 2021.

În astfel de circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că Curtea de Apel Chișinău corect a considerat a fi incidente cazului prevederile art.236 alin.(2) lit.e) Cod administrativ și prin încheierea din 27 octombrie 2021 întemeiat a considerat ca fiind inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Este cert că Casa Națională de Asigurări Sociale recepționând la 17 septembrie 2021 hotărârea motivată a instanței de fond, contrar normelor enunțate, a depus apelul motivat la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, iar acesta ulterior acesta a fost expediat Curții de Apel Chișinău.

În această ordine de idei este indubitabil că Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen, or nu s-a conformat prevederilor legale și nu a depus motivarea apelului la Curtea de Apel Chișinău în termenul stabilit la art.232 alin.(2) din Codul administrativ.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție remarcă faptul că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, mobilizează cercetarea cauzei, totodată contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii de către participanții la proces de a se folosi cu rea-credință de drepturile sale procedurale.

Astfel, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Conform art.24 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Argumentele recurente Casa Națională de Asigurări Sociale, invocate în cererea de recurs precum că, a fost în imposibilitate de a depune apelul motivat la instanța de apel, indicând că a încercat să depună cererea de apel motivată la Curtea de Apel Chișinău prin intermediul poștei electronice, însă cancelaria instanței doar a afișat mesajul fără posibilitatea de a-l citi, nu pot fi reținute de instanța de recurs, or, ultima avea posibilitatea reală de a depune apelul motivat prin intermediul oficiului poștal sau de a-l înregistra prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău. La

caz, instanța de recurs reiterează că, apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale, la 15 octombrie 2021, a expediat apelul motivat în adresa instanței de fond, deși termenul limită de depunere a apelului motivat urma să expire după data de 18 octombrie 2021.

În asemenea circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază argumentele inserate în cererea de recurs, de recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale, ca fiind irelevante, lipsite de suport juridic și probatoriu, considerente din care nu pot fi apreciate ca fiind plauzibile în susținerea poziției precum că cererea de apel motivată a fost depusă în termenul legal stipulat de legiuitor în conținutul art.232 alin. (2) din Codul administrativ.

Sub acest aspect, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că Casa Națională de Asigurări Sociale a luat cunoștință la 17 septembrie 2021 de hotărârea motivată a primei instanțe și prin urmare, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorat cu desăvârșire.

Instanța de recurs punctează că Casa Națională de Asigurări Sociale a dispus de suficient timp pentru a întocmi și a depune la Curtea de Apel Chișinău motivarea apelului împotriva hotărârii din 05 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În circumstanțele descrise, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că motivarea apelului împotriva hotărârii din 05 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost prezentată instanței de apel la data de 05 noiembrie 2021, după expirarea termenului stabilit în art.232 alin.(2) Cod administrativ.

Or, prezentarea cererii de apel motivată împotriva hotărârii din 05 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani reprezintă obligația pozitivă a apelantului Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a motivării apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al apelantului Casa Națională de Asigurări Sociale, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Bună-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Reieșind din cele expuse, se constată temeinicia încheierii instanței de apel, deoarece recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale nu a prezentat motivarea apelului în modul stabilit de art.232 alin.(2) din Codul administrativ, fapt pentru care survin consecințele prevederilor art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ. Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Potrivit legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinirea în termen a actului

de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Bacev vs fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău este adoptată în conformitate cu normele de drept, cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale și se menține încheierea din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Aliona Miron